

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

12. april 2005

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Økonomi- og Erhvervsministeriets notat vedrørende revision af retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte.

31. marts 2005

/ebst-gn

Revision af retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte

Resume

Kommissionen har forelagt et uofficielt dokument med forslag til retningslinjer for den regionale statsstøtte for så vidt angår investeringsstøtte til private virksomheder efter 2006. Investeringsstøtte er primært støtte til virksomheders udgifter til maskiner, udstyr og bygninger.

Statsstøtte til virksomheder i danske regioner vil ifølge forslaget skulle hjemles i øvrige regelsæt om horisontal statsstøtte. Dvs. regler, som ikke er særligt relateret til regionale områder, og som regulerer støtte til forskning og udvikling, SMV-virksomheder etc.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen har forelagt et uofficielt dokument med forslag til retningslinjer for den regionale statsstøtte for så vidt angår investeringsstøtte til private virksomheder efter 2006. Investeringsstøtte er primært støtte til virksomheders udgifter til maskiner, udstyr og bygninger. Medlemslandene er inviteret til at sende deres skriftlige bemærkninger til det uofficielle dokument til Kommissionen.

Retningslinjerne har hidtil i en dansk sammenhæng gjort det muligt at yde investeringsstøtte til virksomheder i de danske områder, som har haft status som art. 87, stk. 3 litra c-områder. Disse områder er i vidt omfang sammenfaldende med mål 2-områderne, inden for hvilke der har kunnet ydes regionalfondsstøtte i perioden 2000-2006.

Statsstøtte til virksomheder i danske regioner vil ifølge forslaget skulle hjemles i øvrige regelsæt om horisontal statsstøtte. Dvs. regler, som ikke er særligt relateret til regionale områder og som regulerer støtte til forskning og udvikling, SMV-virksomheder etc.

Store virksomheder vil derfor ikke mere kunne få investeringsstøtte. For så vidt gælder den generelle investeringsstøtte til SMV-virksomheder ventes grundlaget at blive forordningen om SMV (70/2001), i hvilken støttesatserne evt. forhøjes.

De nævnte horisontale regelsæt vil fortsat kunne rumme gennemførelsen af regionalpolitikken i Danmark med fokus på forbedringer af virksomhedernes rammebetingelser frem for direkte virksomhedsstøtte, selvom revisionen vil få betydning for den danske regionalpolitik på virksomhedsområdet.

Desuden vedlægges et kort over statsstøtteområder i EU i henhold til Kommissionens forslag.

Artikel 87, stk. 3 litra a

I henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a kan støtte til fremme af den økonomiske udvikling i områder, hvor levestandarden er usædvanlig lav, eller hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse, betragtes som værende forenelig med fællesmarkedet.

Kommissionen foreslår, at områdedefinitionen fastholdes dvs. områder på niveau II i NUTS-klassifikationen med et BNP pr. indbygger på under 75 % af EU-gennemsnittet. De fleste regioner i de nye medlemsstater vil have et BNP pr. indbygger, der ligger et godt stykke under EU25-gennemsnittet og vil derfor være omfattet.

Artikel 87, stk. 3 litra c

Traktatens artikel 87, stk. 3, litra c vedrører støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner eller økonomiske regioner, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse.

Litra c-områder falder i tre:

- Eksisterende litra a-regioner med et BNP pr. indbygger på mere end 75 % af EU25-gennemsnittet, men 75 % eller mindre af EU15-gennemsnittet, kaldet statistisk effekt-regioner. Også regioner, som ikke hidtil har haft litra a-status, vil blive kvalificeret som statistisk effekt-regioner, hvis de ifølge EU15 ville være kvalificeret som litra a-regioner.
- Nuværende litra a-regioner med mere end 75 % af EU15-gennemsnittet, kaldet økonomiske udviklingsregioner.
- NUTS-III regioner med en population på mindre end 12,5 pr. km².

Regioner i yderste periferi og tyndt befolkede områder

Midlertidig og degressiv driftsstøtte er fortsat tilladt i litra a-regioner, forudsat at denne er tiltænkt klart definerede flaskehalse i den regionale udvikling, hvilket medlemsstaten vil skulle påvise. Driftsstøtte i yderregioner og i tyndt befolkede regioner til transport vil fortsat være tilladt, også når denne ikke er midlertidig og degressiv. I regioner med mindre end 8 indbyggere pr. km² vil driftsstøtte være tilladt, når den har til formål at imødegå affolkning.

Innovationsvenligt statsstøttesystem

Som led i moderniseringen af statsstøttereglerne nævner Kommissionen, at der medio 2005 vil foreligge et dokument, som beskriver de nødvendige ændringer i statsstøttereglerne, som er en forudsætning for et mere innovationsvenligt system. Dette vil skulle følges op af ændringer i reglerne om forskning og udvikling, risikovillig kapital, SMV'ere etc.

Bonusstøtte for SMV-virksomheder i statsstøtteområder

Som nævnte horisontale regelsæt er udformet, er der typisk indbygget en adgang til at yde bonus-støtte til små og mellemstore virksomheder i de udpegede støtteområder. En evt. videreførelse af denne form for bonusstøtte vil ikke være tilgængelig for danske virksomheder, idet Danmark i henhold til Kommissionens udspil ikke får status som støtteområde.

Opretholdelse af investeringer i 5 eller 7 år?

Kommissionen udbeder sig endvidere kommentarer til, hvorvidt den eksisterende årrække, hvori støttede investeringer skal opretholdes, på 5 år skal fastholdes, eller hvorvidt man i overensstemmelse med forslaget til strukturfondsforordninger skal ændre perioden til 7 år. Det nævnes som en mulighed evt. at have strikte regler for større investeringer gennemført af store virksomheder og en mere fleksibel tilgang vedrørende investeringer gennemført af SMV'ere.

Tilbagebetaling af statsstøtte

I samme forbindelse efterspørger Kommissionen, om det er fornødent med detaljerede regler i regionalstøtteregelsættet for tilbagesøgning af uberettiget udbetalt statsstøtte.

Overgangsregler i de multisektorale rammebestemmelser

Kommissionen lægger fortsat op til at integrere de multisektorale rammebestemmelser i retningslinjerne for regional statsstøtte. Reglerne angår maksimale støtteløfter og anmeldelsesprocedurer for projekter med støtteberettigede udgifter på over 50 mio. EUR. Formålet med de multisektorale rammebestemmelser er at kontrollere, at støtte til store regionale investeringsprojekter ikke fordrejer konkurrencen. Fra dansk side har man ikke tidligere givet regionalstøtte efter disse rammebestemmelser, og da rammebestemmelserne kun gælder for støtteområder i henhold til artikel 87, stk. 3, litra a) og c), vil disse ikke mere være anvendelige i Danmark.

Kommissionen udbeder sig specielt bemærkninger til, hvorvidt det er fornødent at opretholde overgangsbestemmelser for sektorerne motorkøretøjer og syntetiske fibre efter 2006 samt at etablere specielle ordninger for investeringer i andre sektorer.

Spørgsmål i relation til ny fritagelsesforordning

Kommissionen har tanker om at sammenskrive de eksisterende fritagelsesforordninger indeholdende en række områder som SMV, uddannelse og beskæftigelse, forskning og udvikling etc. I den forbindelse anmodes om stillingtagen til visse spørgsmål om notifikation m.v.

Virksomhedsflytninger

I Kommissionens udspil er foreslået, at de støtteberettigede udgifter ikke skal omfatte overførsel af anlæg eller udstyr inden for samme multinationale koncern.

2. Høring

Kommissionens forslag har i den indenlandske proces været sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne og Vækst den 28. februar 2005.

Dansk Industri støtter, at statsstøtten i EU bør reduceres, fordi støttemulighederne altid vil medføre risiko for, at der sker konkurrenceforvriddning fra europæiske konkurrenter til skade for danske virksomheder. På den anden side efterlyser man oplysninger om de konkrete konsekvenser for store danske virksomheder og herved beskæftigelsen i yderområderne ved at se på den hidtidige virksomhedsstøtte. Endvidere mener man, at det må anskueliggøres, hvorledes revisionen vil påvirke øvrige EU-medlemsstater.

Dansk Metal og HTS - Handel, Transport og Serviceerhvervene giver deres begrundede støtte til de foreliggende indstillinger.

Bornholms Regionskommune har desuden i brev af 22. marts 2005 til Økonomi- og Erhvervsministeriet gjort opmærksom på, at oplægget fra EU-Kommissionen er en klar forringelse for de bornholmske virksomheders muligheder for at øge beskæftigelsen og for de bornholmske virksomheders muligheder for at opnå en konkurrencemæssig ligestilling med virksomheder i det øvrige land.

Regionskommunen anbefaler, at ministeriet arbejder for, at Bornholm og de øvrige udkantsområder i Danmark bevarer deres nuværende status i EU's regionale statsstøttebestemmelser med henvisning til EF-traktatens artikel 87, stk. 3 litra c), alternativt arbejder for at reduktionen i støtteintensiteten ikke bliver så dramatisk som foreslået.

3. Andre landes holdning

På EU-niveau har nogle medlemsstater givet udtryk for, at man ikke ønsker ændringer i forhold til i dag. Visse lande ønsker i en eller anden form at få mulighed for at støtte store virksomheder uden for de støtteberettigede områder. Spørgsmålet om forskelle i støtteintensiteter over landegrænser er også rejst som et problem, herunder virkningen af beskatningsmæssige forskelle. En række andre lande støtter dog Kommissionens forslag.

De fleste lande giver udtryk for, at det ikke er fornødent med en liste over følsomme sektorer i de multisektorale rammebestemmelser.

4. Dansk holdning

Danmark har løbende bakket op om Kommissionens initiativer på området. Fra dansk side støtter man fortsat bestræbelserne på, at statsstøtten bliver mindre og mere målrettet, at driftsstøtte generelt bør afskaffes, samt at kontrollen med statsstøtten skal være så effektiv som mulig.

Reduktion af statsstøtte er godt for konkurrencen i EU og dermed de danske virksomheder. Styrkelsen af vækstvilkårene for de danske virksomheder opnås bedst ved at forbedre offentlige rammebetingelser og styrke innovation i tilskudsordninger m.v.

I Danmark er der i indeværende strukturfondsperiode (2000-2006) alene til dato anvendt 4 % af den samlede regionalfondsstøtte under det danske mål 2-program til investeringsstøtte i store virksomheder svarende til ca. 28 mio. kr.

Fra dansk side har man forståelse for Kommissionens udspil, men der bør fortsat arbejdes på, at støttelofterne og -intensiteterne reduceres yderligere. Det er dansk holdning, at indfasningsregioner og regioner, der ikke mere falder inden for undtagelsen under litra a på grund af udvidelsens statistiske virkning m.fl. ikke umiddelbart skal have positiv særbehandling. Endvidere bør der arbejdes for, at statsstøtte

til virksomheder i regionerne under litra a ikke fastholder disse regioner i en uhen-sigtsmæssig erhvervsstruktur.

Samtidig har Danmark støttet, at der arbejdes videre på, at regionalstøttekortet anvendes for de dårligst stillede regioner, mens der for øvrige regioner arbejdes for at styrke det regionale vækstpotentiale gennem offentlige goder og incitament. Der skal fokuseres på forbedring af virksomhedernes rammebetingelser frem for direkte virksomhedsstøtte.

Danmark finder det vigtigt, at den forestående revision af de horisontale rammebestemmelser udformes således, at disse ikke lægger hindringer i vejen for at udmønte den nationale vækspolitik med hovedvægt på bl.a. innovation.

For så vidt angår spørgsmålet om fritagelse af visse former for regionalstøtte fra anmeldelsespligten, er det vigtigt at balancere hensynet til fleksibilitet over kravet til en effektiv statsstøttekontrol. Det er vigtigt, at brugen af gruppefritagelser ikke medfører øget statsstøtte samt svækker gennemsigtigheden og kontrolmulighederne. Danmark vil derfor arbejde for, at beløbsgrænserne i en eventuel gruppefritagelse bliver så lave som muligt, samtidig med at kravene til kontrol bliver så høje som mulig.

Danmark finder, at reglerne om tilbagebetaling bør fremgå af separate regelsæt, og at de skal stemme overens med strukturfondsreglerne for tilbagebetaling.

Danmark kan ikke støtte, at der indrømmes mulighed for, at der kan ydes offentlig støtte til store virksomheders investeringsprojekter uden for støtteområderne, herunder Danmark.

Regeringen har sendt et brev til Kommissionen i overensstemmelse med ovennævnte holdning.